

Information rörande tillsyn som utförts av handläggarna på miljöenheten

Kommunens handläggare har i uppdrag att utföra tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt göra kontroller av receptfria läkemedel. Under senaste verksamhetsåret har handläggarna prövat alla de näringsidkare som ansökt om tillstånd att sälja tobak.

Tillsyn enligt alkohollagen

Målet enligt nu gällande tillsynsplan är att alla restauranger ska få tillsyn minst en gång per år och att kommunen ska arrangera utbildning i ansvarsfull alkoholserving en gång per år. För att nå målet lägger handläggarna upp ett antal tillsynsomgångar där hänsyn tas till olika faktorer vid valet av tillsynsobjekt för respektive omgång. Hänsyn tas till objektets geografiska läge, vilka serveringstider verksamheten har, om de har säsongsverksamhet eller när möjlighet till samordnad tillsyn kan göras med polisen. Under 2020 har pandemin hindrat handläggarna från att genomföra den planerade kursen i ansvarsfull alkoholserving. För att utbildningen ska uppfylla de evidensbaserade kriterierna måste alla avsnitt i utbildningen genomföras. En stor del i utbildningen består av konflikthantering. Här krävs praktiskt deltagande genom rollspel, för att lära sig att tillämpa olika sätt att bemöta gäster. Under kommande år är planen att en fysisk utbildning ska hållas, men om det inte går, kan eventuellt en digital variant genomföras. Frågan om en utveckling av en digital utbildningen måste ske i samarbete med länsstyrelsens, de externa föreläsarna/utbildarna och våra samarbetskommuner.

Kommunen kommer fortsatt att erbjuda ansvariga i bolag med serveringstillstånd i Nacka kommun att skriva kunskapsprovet i syfte att öka kunskapsnivån. Detta ligger i linje med Nackas vision.

Kommunen och Polismyndighetens samverkan kring tillsyn ute på restaurangerna fortsätter att fungera bra. Under 2020 genomfördes två samordnade tillsynsomgångar. Den första genomfördes i juni månad och den andra i slutet av september, båda omgångarna gjordes med urval efter geografiskt områden och med hänsyn till serveringstiderna på restaurangerna.

Öl och Whiskymässan på Nacka Strand ställdes in på grund av pandemi. Under våren och sommaren fanns planer på en mindre mässa med sittande servering som på restaurang. När smittan ökade igen försvann alla möjligheter till en sådan variant av mässa.

Den sista december 2020 hade Nacka kommun 90 stadigvarande serveringstillstånd vilket är samma antal som vi hade i december 2019. Under 2020 tillkom sju helt nya verksamheter framförallt i Nackas nya bostadsområden, bland annat ett nytt hotell, en event- och restaurangverksamhet, ett kafferosteri med kvarterskrog, en pizzeria och en hamburgerrestaurang. Under pandemiåret 2020 gick två verksamheter i konkurs, en fick sitt tillstånd återkallat, två upphörde på grund av brand och fyra upphörde på egen begäran av annan orsak. Ett flertal ägarbyten i befintliga verksamheter har skett och på ett par tidigare stängda restauranglokaler kom nya ägare och startade upp under 2020.

Alkoholhandläggarna har under 2020 utfört tillsynsbesök av alla restauranger med serveringstillstånd till allmänheten. Förutom yttre tillsyn har 28 serveringsställen fått inre tillsyn vilket innebär, remisser till Skatteverket med frågor om betalning av arbetsgivaravgifter, moms, om eventuella kontrollbeslut (som Skatteverket fattar vid brister i kassaregister eller i restaurangens förda personalliggare). Bolagens ägare och styrelser har vandelskontrollerats (i Polismyndighetens belastningsregister).

Under 2020 har handläggarna valt att inte genomföra några prover på alkohol, dels på grund av den pågående pandemin men även då tidigare års resultat i princip varit utan anmärkning.

Brister enligt alkohollagen

Vid 2020 års yttre och inre tillsyn kan vi åter igen konstatera att restaurangernas skötsamhet är bra och trenden med få sanktionsbeslut håller i sig. Totalt har socialnämnden under 2020 fattat fem sanktionsbeslut, en återkallelse och fyra erinringar, se bilaga 3 för att jämföra tidigare års sanktioner. De fyra besluten om erinran är av administrativ art och återkallelsen beror på ett flertal allvarliga fel och brister.

Ansvarsfull tillståndsgivning

Vi handläggare och socialnämnden har under längre tid varit noga i handläggningen och beslutsfattandet kring nyetableringar av restauranger och vid ägarbyten. Vi är fortsatt övertygade om att en ansvarsfull tillståndsgivning, gedigna utredningar och mycket preventivt arbete bidrar till att Nackas restauranger idag är skötsamma, vilket gynnar alla företag och människors hälsa.

Ansvarsfull alkoholservering

Tidigare års utbildningen har varit välbesökt av personal från våra Nacka restauranger och deltagarna har givit högt betyg i kursutvärderingen. Det stora antalet deltagare tillsammans med vårt tillsynsarbete ute på våra restauranger både dag och kvällstid ger oss bra

restauranger. Vi hoppas kunna genomföra en kurs under 2021 eller i annat fall ordna en digital ersättningskurs.

Samarbetsavtal med polisen

En aktivitetsplan för den gemensamma tillsynen för 2021 har upprättats mellan kommunen och polisen enligt alkohollagen och enligt lagen om tobak och liknande produkter.

Tillsynen av folköl, tobak, e-cigarett och läkemedel 2020

Idag finns totalt 56 försäljningsställen av folköl, tobak, e-cigarett och läkemedel. Folköl säljs på 34 försäljningsställen, tobak på 45, e-cigarett på fyra och läkemedel på 37 försäljningsställen. Mycket arbete har lagts på utredningar av nya försäljningstillstånd för tobak.

Totalt ansökte 54 tobakshandlare om försäljningstillstånd för tobak enligt Lag om tobak och liknande produkter som trädde i kraft 1 juli 2019. Kommunen har avslagit nio ansökningar varav sex överklagades, tre av dessa gick sedan vidare till Kammarrätten. Alla domslut har gått på kommunen linje. Handläggningstiden i ett komplett ärende är ca två månader, i de flesta ärenden där kommunen får begära in kompletteringar är handläggningstiden i snitt fem månader. De ärenden som har överklagats kan pågå över ett år. Mycket tid har lagts ner på utredning av tobaksärenden men det var också intentionen med nya lagen.

Alla försäljningsställen får minst ett tillsyns- eller kontrollbesök per år, vilket följer kommunens beslutade tillsynsplan. De försäljningsställen som har allvarliga eller upprepade brister får återbesök. Två tillsynsomgångar tillsammans med polisen har också genomförts.

Totalt gjordes 60 planerade tillsynsbesök varav fem besök tillsammans med polis. De butiker som besökts med polis har valts ut från tidigare brister och ägeranden. Två uppföljande tillsynsbesök har genomförts för att se till att brister åtgärdats. Ett påkallat tillsynsbesök vid tips om försäljning till minderåriga har genomförts. Vid tillsynsbesök har under året upptäckts en butik med försäljning av läkemedel utan anmälan samt en butik utan anmäld folkölsförsäljning.

Vid tillsyn läggs tid på att kontrollera att tobaksvaror är rätt märkta och att informera handlarna så att de inte har olagliga produkter till försäljning. Butikscheferna informeras även om nyheter i tobakslagen och vi går igenom hur personalen informeras om åldersgräns och vikten av att kontrollera legitimation. Kommunens handläggare ställer även kontrollfrågor till kassapersonal och informerar om deras skyldighet att kontrollera legitimation. Det är ett arbete som hela tiden fortlöper.

I Nacka finns idag fyra stycken butiker som säljer e-cigarett. Vid tillsyn i en av butikerna hittades en stor mängd felmärkta e-cigarett och e-vätska som omhändertogs av polisen.

Kontrollköp i butik

Minst en kontrollköpsomgång per år ska göras. Syftet med kontrollköp är att kontrollera att den som lämnar ut tobak eller folköl ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått rätt ålder, 18 år. Under 2020 anlätades organisationen ”polarna” som gjorde totalt 79 kontrollköp i butiker, se bilaga 5. I 25 butiker av 45 frågade säljaren om legitimation vad gäller tobak och av 32 kontrollerade butiker för folköl frågade 19 efter legitimation. Vad gäller e-cigarett besökets två butiker varav en frågade om legitimation. Efter kontrollköp får handlarna ett brev med återkoppling om resultatet för deras butik, resultatet tas även upp vid påföljande tillsynsbesök. På grund av Corona kunde i år inget uppföljande kontrollköp göras på de butiker som inte kontrollerade legitimation. Butikerna har istället fått återkoppla hur de ska åtgärda problemet med att personalen inte kontrollerar legitimation samt skicka in en uppdaterad rutin för deras ålderskontroll. En förhoppning är att det ska bidra till att resultaten för kontrollköp blir bättre och att de ansvariga i butikerna ska se till att deras personalen får kontinuerlig utbildning och information.

Informationsbrev till butikerna

Vid nyheter och viktiga förändringar skickas alltid brev/foldrar med information ut till handlarna. I december skickas även en summering av året ut, där handläggaren bland annat informeras om återkommande brister som upptäcks i många butiker och som bör förbättras.

Brister vid tobakstillsyn

Vid tillsynsbesök har under året upptäckts en butik med försäljning av läkemedel utan anmälan, en butik utan anmäld folkölsförsäljning samt tre butiker med felaktigt märkta tobaksprodukter, en butik med felaktigt märkta e-cigarett och e-vätska samt en butik som trots avslag sålde snus.

Brister vid läkemedelskontroll

Läkemedelskontroller tar mycket tid att genomföra. De vanligaste bristerna är utgångna läkemedel i skåpen, för kort hållbarhetstid kvar samt trasiga förpackningar, skåp som inte är under uppsikt eller där handlarna inte följer lagstiftningen. Butikerna har i de flesta fall ett egenkontrollprogram men efterlever inte alltid detta. Två butiker med allvarliga brister har i år rapporterats till Läkemedelsverket. Butiker med mindre allvarliga brister kommer följas upp 2021.

Samarbete med andra aktörer

Två tillsynsomgångar har utförts tillsammans med polisen. Tillsyn i mindre butikers lager utförs när samordnad tillsyn skett med livsmedelsinspektör eller polisen. I större butiker kontrolleras deras lager även om tillsynen inte är samordnad.

Alkoholhandläggare

Tillsyn folköl/tobak, e-cigarett
och kontroll av läkemedel